

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Τηλ : 2106419366

Fax: 2106411523

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2012

Αριθμ. πρωτ. 3802

Αριθ. Εγκ. 4/12

Προς

Τους κ. κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της χώρας

Τελευταίως παρατηρείται έξαρση του φαινομένου επιθέσεων, βιαιοπραγιών και διενέργειας ελέγχων σε αλλοδαπούς μετανάστες, σε σχέση με τη νομιμότητα της εισόδου και διαμονής αυτών στη χώρα καθώς και της ασκήσεως εμπορικής δραστηριότητας ορισμένων από αυτούς, από οργανωμένες ομάδες πολιτών. Πολλές φορές στις παραπάνω ενέργειες πολιτών συμμετέχουν και μέλη του Κοινοβουλίου.

Επειδή, ενόψει των δημοσίως προβαλλομένων επιχειρημάτων προς δικαιολόγηση των ανωτέρω συμπεριφορών, αλλά και των διατυπωμένων κυρίως στα ΜΜΕ διαφόρων απόψεων για την ποινική μεταχείριση των συμμετεχόντων βουλευτών, δημιουργείται σύγχυση, αναγκαίο παρίσταται να δοθούν οι ακόλουθες διευκρινίσεις και οδηγίες.

Πρέπει εν πρώτοις να επισημανθεί ότι το Σύνταγμα αφενός επιτάσσει τον σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, ορίζοντας με έμφαση ότι αυτά αποτελούν «πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας» (βλ. τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 που είναι εντεταγμένη στο πρώτο μέρος του Συντάγματος, στο οποίο περιέχονται «βασικές διατάξεις» και καθορίζεται η μορφή του πολιτεύματος) και αφετέρου ορίζει κατηγορηματικά ότι, με τις εξαιρέσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο, «όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της

τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων» (άρθρο 5§2).

Περαιτέρω κατά το άρθρο 175 παρ. 1 ΠΚ όποιος με πρόθεση αντιπποιείται την άσκηση δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή. Η εν λόγω διάταξη, καθώς και οι άλλες ποινικές διατάξεις του πέμπτου κεφαλαίου του ΠΚ με τον τίτλο «Προσβολές κατά της πολιτειακής εξουσίας», θεσπίσθηκε για την προστασία της εσωτερικής πολιτειακής εξουσίας και αποβλέπει στην εξασφάλιση της επιβολής της κρατικής βουλήσεως τόσο από την άποψη της ενεργητικής επιβολής της, όσο και από την άποψη της παθητικής αναγνωρίσεώς της. Υποκείμενο τέλεσης του εγκλήματος της αντιποίησης μπορεί να είναι οιοσδήποτε («όποιος») άνθρωπος. Περίπτωση αντιποίησης αποτελεί και εκείνη κατά την οποία ο δράστης χωρίς να αντιπποιείται την ιδιότητα του φορέα δημόσιας κλπ. υπηρεσίας επιχειρεί πράξη επιτρεπόμενη μόνον σε υπάλληλο. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το κατ' άρθρο 275§1 ΚΠΔ δικαίωμα οποιουδήποτε πολίτη να συλλαμβάνει τον δράστη αυτόφωρου κακουργήματος ή πλημμελήματος αφενός προϋποθέτει βεβαιότητα για την διάπραξη του εγκλήματος και αφετέρου δεν περιλαμβάνει το δικαίωμα διενέργειας ανακριτικών πράξεων, ήτοι ενεργειών που τείνουν στην βεβαίωση της τελέσεως του εγκλήματος, όπως είναι για παράδειγμα η απαίτηση επιδείξεως εγγράφων ή η διενέργεια πάσης φύσεως ερευνών. Επομένως, αν γίνουν τέτοιες ενέργειες από πολίτη προς τον σκοπό διαπιστώσεως της τελέσεως αυτόφωρου πλημμελήματος ή κακουργήματος και της εν συνεχεία, σε καταφατική περίπτωση, συλλήψεως του δράστη τελείται από τον πολίτη η αξιόποινη πράξη της αντιποίησης.

Το άρθρο 62 του Συντάγματος ορίζει ότι όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος ο βουλευτής δεν διώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με άλλο τρόπο περιορίζεται χωρίς άδεια του Σώματος. Δεν απαιτείται όμως άδεια για τα αυτόφωρα κακουργήματα. Εξάλλου, κατά το άρθρο 54 ΚΠΔ, ακόμα και στις περιπτώσεις που χρειάζεται άδεια για τη δίωξη, μπορεί να ενεργηθεί ανάκριση για τη βεβαίωση του εγκλήματος και πριν χορηγηθεί η

άδεια. Δεν επιτρέπεται μόνο να ενεργηθούν ανακριτικές πράξεις που θίγουν το πρόσωπο για τη δίωξη του οποίου χρειάζεται η άδεια. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι για τις πλημμεληματικές, έστω και αυτόφωρες, πράξεις του βουλευτή δεν επιτρέπεται η σύλληψή του καθώς και η ποινική δίωξή του χωρίς προηγούμενη άδεια της Βουλής. Επιτρέπεται όμως η χωρίς άδεια διενέργεια κάθε ανακριτικής πράξεως που είναι αναγκαία για τη βεβαίωση του εγκλήματος εκτός αυτών που θίγουν το πρόσωπο του βουλευτή (πχ. δεν επιτρέπεται κλήση του για παροχή εξηγήσεων ή απολογία). Επιτρέπεται επίσης η φυσική παρεμπόδιση του επιτιθέμενου βουλευτή με τα συνήθη αποτρεπτικά μέσα, που εφαρμόζονται στους παρανομούντες κοινούς πολίτες, εκ μέρους των οργάνων της πολιτείας τα οποία έχουν την ευθύνη για την αποτροπή της διαταράξεως της δημόσιας τάξης και την πρόληψη των εγκλημάτων (Αστυνομία κλπ.). Η εφαρμογή των ως άνω καθαρά αποτρεπτικών μέτρων σημειωτέον δεν συνεπάγεται περιορισμό της ελευθερίας του βουλευτή κωλύοντα την άσκηση των κοινοβουλευτικών του καθηκόντων, ούτε αποτελεί μομφή υπό την έννοια της ιδιαίτερης κοινωνικοθητικής αποδοκιμασίας και επομένως δεν εμπίπτει στην έννοια της σύλληψης, φυλάκισης, περιορισμού ή διώξεως κατά την έννοια του άρθρου 62 του Συντάγματος.

Τέλος, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 275 παρ. 1 και 279 παρ. 1 ΚΠΔ οι ανακριτικοί υπάλληλοι των άρθρων 33 και 34, καθώς και κάθε αστυνομικό όργανο, έχουν υποχρέωση να συλλάβουν το δράστη αυτόφωρου κακούργηματος και πλημμελήματος και να τον οδηγήσουν, χωρίς αναβολή, στον αρμόδιο εισαγγελέα. Αυτό ισχύει, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου 275 ΚΠΔ και για τα εγκλήματα που διώκονται με έγκληση εάν υποβληθεί η απαιτούμενη έγκληση, έστω και προφορικά, σ' εκείνον που έχει δικαίωμα να συλλάβει τον δράστη. Στο άρθρο 242 παρ. 1 ΚΠΔ ορίζεται πότε το έγκλημα είναι αυτόφωρο στο δε άρθρο 243 παρ. 2 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ποιες υποχρεώσεις έχουν οι προανακριτικοί υπάλληλοι, όταν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα και πλημμέλημα. Μεταξύ των

υποχρεώσεων τους αυτών συγκαταλέγεται και η σύλληψη του δράστη χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε έγκριση ή άδεια για τις ενέργειες αυτές.

Ενόψει των ανωτέρω και του ότι η Εισαγγελία έχει ως αποστολή την τήρηση της νομιμότητας, την προστασία του πολίτη και τη διαφύλαξη των κανόνων της δημόσιας τάξης ενώ εξάλλου ο εισαγγελέας διευθύνει την προανάκριση, εποπτεύει και ελέγχει τις αστυνομικές αρχές αναφορικά με την πρόληψη και δίωξη των εγκλημάτων παρακαλούμε, όπως παραγγείλετε στους κ. κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών και οι τελευταίοι ακολούθως στις αρμόδιες Αστυνομικές Διευθύνσεις και τους υπ' αυτούς αστυνομικούς υπαλλήλους της περιφέρειας των, τα ακόλουθα: 1) Να προβαίνουν στη σύλληψη και προσαγωγή των υπαιτίων της παραβάσεως του άρθρου 175 παρ. 1 του ΠΚ, και τυχόν άλλων αυτόφωρων αξιολογούντων πράξεων, ενώπιόν τους, εάν δε τούτο δεν είναι εφικτό να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για τη βεβαίωση της πράξης και την ανακάλυψη του δράστη και να τους υποβάλλουν, χωρίς χρονοτριβή, τη σχηματισθείσα δικογραφία. Σε περίπτωση που κάποιος από τους συμμετόχους είναι βουλευτής επί μεν κακουργηματικών αυτοφώρων πράξεων να προβαίνουν στη σύλληψη αυτού, επί των λοιπών δε πράξεων να ενεργούν οποιαδήποτε ανακριτική πράξη είναι αναγκαία για τη βεβαίωση του εγκλήματος, εξαιρουμένων μόνον των ανακριτικών πράξεων που θίγουν το πρόσωπο του τελευταίου, καθώς και να εφαρμόζουν τα προαναφερθέντα αποτρεπτικά μέτρα. 2) Να τους ενημερώνουν αμέσως για τις διαπιστώσεις τους και τις ενέργειες, στις οποίες προέβησαν, ζητούντες εν ανάγκη και τη συνδρομή τους. Ωσαύτως να παραγγείλετε στους κ. κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών την εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας με την παραπομπή των δραστών στα ακροατήρια για την άμεση εκδίκαση των εγκλημάτων, δεδομένου ότι η εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας οδηγεί στην άμεση αποκατάσταση της προσβολής της εννόμου τάξεως, και σε περίπτωση αναβολής τον προσδιορισμό των οικείων δικογραφιών κατά προτεραιότητα.

Ευνόητο είναι ότι οι αστυνομικές αρχές αλλά και όλες οι αρχές οι οποίες είναι αρμόδιες για τη δίωξη των εγκλημάτων υποχρεούνται, κατά καθήκον, να

προβαίνουν, άμεσα, σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη βεβαίωση των εγκλημάτων, τη σύλληψη και προσαγωγή στον αρμόδιο εισαγγελέα εκείνων των αλλοδαπών, οι οποίοι καταλαμβάνονται επ' αυτοφώρω να διαπράττουν αξιόποινες πράξεις. Ολίγο βεβαίως είναι ανάγκη να σημειώσουμε, ότι σε σχέση με την εφαρμογή της αυτόφωρης διαδικασίας πρέπει να τηρείται πάντοτε το ίδιο μέτρο για όλους τους συλλαμβανόμενους επ' αυτοφώρω δράστες.

Είναι τέλος αυτονόητο ότι η κατά τα ανωτέρω οριοθέτηση της μεταχειρίσεως των βουλευτών, αφορά τους βουλευτές οποιουδήποτε πολιτικού κόμματος και για οποιαδήποτε αξιόποινη συμπεριφορά.

Πέραν της παραγγελίας σας προς τους Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών για την εφαρμογή της ανωτέρω εγκυκλίου μας, παρακαλούμε, στα πλαίσια του άρθρου 35 του ΚΠΔ, να εποπτεύετε προσωπικώς και συνεχώς για την τήρηση αυτής.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ιωάννης Τέντες

Κοινοποίηση :

- κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- κ. Υπουργό Προστασίας του Πολίτη

ΕΓ/

